

**Intervenció del Conseller d'Economia en el debat a la totalitat
dels Pressupostos de la Generalitat per al 2010
Parlament de Catalunya, 18 de novembre de 2009**

1. Introducció

Molt honorable senyor president, senyores diputades, senyors diputats:

És un honor comparèixer davant d'aquesta Cambra per tal de donar compliment, en nom del Govern, a la presentació del Projecte de Llei de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a l'any 2010. Els quarts que presenta el Govern del President Montilla i els darrers d'aquesta VIII legislatura.

Com ho van ser els pressupostos de l'any 2009 que aquesta Cambra va debatre ara fa un any, aquests són uns comptes marcats per la crisi econòmica. En un doble sentit: perquè les seves principals magnituds, d'ingressos i de despeses, estan totalment condicionades per la recessió; i perquè, per suposat, el principal objectiu de les polítiques i les mesures que contenen és fer front a la crisi econòmica.

La conjuntura marca, i molt, aquests pressupostos. I així ha de ser, perquè els pressupostos han de fer front, quan aquesta es presenta, a la situació d'emergència. Però els pressupostos, a la vegada, han de tenir una mirada que ha d'anar més enllà. Entre altres coses, perquè només sortirem de veritat de la crisi si, a la vegada que fem front a les urgències immediates, treballem de veritat pels dos objectius fonamentals que té plantejats el nostre país: desplegar i consolidar un Estat del benestar de primera; i fer de Catalunya un país competitiu, que

figuri per dret propi en el grup capdavanter dels territoris més dinàmics d'Europa.

És per això que els tres eixos prioritaris que inspiren aquest pressupost volen mantenir una línia de continuïtat amb els pressupostos d'anys anteriors: reforçar i consolidar la cohesió social; contribuir a la recuperació econòmica i a la millora de la productivitat i la competitivitat de la nostra economia; i fer del rigor i l'austeritat una norma bàsica de conducta de l'acció de govern.

L'elaboració dels pressupostos ha estat marcada per tres factors fonamentals. En primer lloc, per la caiguda dels ingressos en proporcions desconegudes, de l'ordre del 25%, a conseqüència de la confluència de la persistent reducció dels tributs cedits tradicionals i de l'impacte, per primer cop en el nostre pressupost, de la caiguda dels impostos participats amb l'Estat.

En segon lloc, aquest fet ha quedat en molt bona mesura atenuat gràcies a la substancial millora (més de €2.600M) que ha suposat el nou acord de finançament. Sense aquesta millora, enlloc de presentar-los un pressupost de contenció de la despesa, el Govern hauria d'haver presentat a la Cambra un pressupost de reducció dràstica de les despeses.

I en tercer lloc, pel recurs al dèficit públic, que se situarà en un percentatge del 3,25% del PIB, xifra que suposa un volum a l'entorn de €6.300M, quan l'any 2008 el dèficit liquidat estava en €5.200M i la previsió pel 2009 és d'uns €4.600M.

Aquests han estat els factors determinants per a l'elaboració dels pressupostos que avui el Govern presenta a aquesta Cambra per al seu debat i, si s'escau, per a la seva aprovació.

Com sempre, el Govern ho fa amb la voluntat que aquest sigui un debat constructiu i enriquidor, en el qual es puguin contrastar les diverses visions i alternatives. Sabent que, per sobre de les discrepàncies, ens uneix la voluntat de servei al país i d'estar a l'alçada del que els ciutadans esperen de nosaltres.

2. Escenari macroeconòmic

Com cada any, en el moment de presentar els pressupostos és necessari referir-se al context econòmic en què s'inscriuen. Si aquest context és sempre, ho és cada any, un element determinant, molt més ho és aquesta vegada, donades les circumstàncies.

Aquests són uns comptes marcats per la crisi econòmica, com ho van ser els de l'exercici 2009. Per suposat, perquè la crisi determina de forma decisiva les disponibilitats pressupostàries. Però també, i sobretot, perquè la crisi, l'objectiu de superar-la i la determinació per combatre'n els efectes, constitueixen la prioritat de les prioritats a l'hora de decidir els seus continguts. És per això que aquests són uns pressupostos elaborats amb la ferma voluntat de conduir l'economia cap a la recuperació.

Context econòmic global

Hem passat, i en part encara estem passant, la pitjor recessió que ha travessat l'economia mundial des de la Gran Depressió dels anys 30 del segle passat.

El que ha fet que aquesta hagi estat una crisi d'una complexitat i una profunditat sense precedents és la confluència de la recessió amb la crisi financera. Que hi hauria una inflexió (i fins i tot un retrocés) en el ritme de creixement econòmic era, reconeguem-ho, relativament previsible. Que l'economia mundial no podria mantenir sostingudament els elevats ritmes de creixement dels darrers anys, es podia esperar. Que això, fins i tot, es podria traduir en alguns casos en creixements negatius, tampoc no havia de ser una sorpresa.

El que era impensable és que el sistema financer mundial estaria al límit del col·lapse. El que no podíem imaginar és que es podia produir un fracàs clamorós dels mecanismes d'avaluació del risc com el que hem constatat i que això conduiria al cataclisme financer que hem viscut aquest darrer any.

De manera que aquesta és la primera constatació que cal fer: ara fa un any l'economia mundial estava al límit de l'abisme. Què podem dir ara, un any després? Fonamentalment, jo crec que podem afirmar dues coses.

La primera és que el món ha evitat el pitjor. I el pitjor hauria estat que l'economia hagués passat de la recessió a la depressió; és a dir, de creixements negatius del 3, 4 o 5%, a caigudes del PIB del 20% i del 30%, com es van produir als anys trenta. I que haguéssim assistit a una caiguda en cadena d'entitats financeres. Això s'ha evitat. I fa un any no

era tan clar que es pogués evitar. Doncs, bé, primera afirmació: el món ha evitat el pitjor.

Segona afirmació: el món està sortint de la recessió. Alguns països importants, com França, Alemanya i el Japó, hauran tingut creixements positius ja en el segon trimestre d'aquest any 2009; altres, com els Estats Units o el conjunt de la zona euro, durant el tercer. És a dir, tots aquests països ja han sortit de la recessió. L'FMI estima que per al conjunt del 2009 l'economia mundial caurà un 1,1%, mentre que al 2010 es tornarà a una taxa positiva del 3,1%. En aquesta recuperació de l'economia mundial han jugat un paper destacat els països emergents (Xina, Índia, Brasil). Recordem-ho també. Fa un any hi havia el temor fundat que la recessió dels països més avançats arrossegues cap avall aquests països. No ha estat així. No solament han aguantat, sinó que han actuat de tractors de la recuperació de l'economia mundial.

És veritat que la recuperació encara és molt incipient, i que cal ser prudents a l'hora de fer pronòstics. Ningú no pot caure en optimismes excessius, entre altres coses perquè tot és molt tendre. Però podem mirar el futur amb confiança. Molta més que ara fa un any.

Si el món ha evitat el pitjor i avui està sortint de la recessió ha estat, sens dubte, per l'acció decidida dels governs i dels bancs centrals. Avui ningú no discuteix la necessitat d'un decidit activisme governamental. És veritat que, de vegades, els governs i els bancs centrals han hagut d'actuar una mica a les palpentes. Però havien d'actuar, perquè el principal error que podien haver comés els governs hagués estat no fer res, la passivitat. És millor equivocar-se per fer massa que per fer massa poc.

Ara hem de tractar d'aprendre dels errors que ens han portat a la crisi. De la mateixa manera que si ara n'estem sortint és perquè el món ha après dels errors del passat, i ha après sobretot dues coses. Primera, no repetir l'error dels anys 30, en què davant d'una gran recessió, l'actuació procíclica dels governs va portar a la depressió. Ara sabem que, quan hi ha una recessió, els governs han de compensar la caiguda de l'activitat per la via dels estímuls fiscals d'inspiració keynesiana.

Segona lliçó que hem après: no voler retirar la medicina abans d'hora. L'any 1937, quan semblava que les coses començaven a anar bé als EUA, Roosevelt es va equivocar volent equilibrar el pressupost, i els EUA van tornar a caure en recessió. I als 90 ha passat el mateix al Japó. Això ho ha après el món, i per això avui, tothom, el G-20, la Comissió Europea, l'FMI, tothom, diu que no hem de retirar la medicina mentre el pacient encara està convalescent, perquè, si ho fem, podríem recaure en la malaltia. Ja ho farem quan la recuperació estigui consolidada.

Avui la prioritat és la recuperació econòmica, no acabar amb el dèficit. Aquesta és la prioritat. Quin és el millor pressupost que es pot tenir? Aquell que ajudi a créixer al més aviat millor, perquè és el creixement el que ens permetrà acabar amb el dèficit. Per suposat que quan haguem sortit de la recessió i tornem a entrar en la senda del creixement, hauréem de tornar a equilibrar el pressupost. Dèficit quan hi ha recessió; equilibri o superàvit quan hi ha creixement. Aquesta és l'única recepta aplicable si pensem en els interessos dels ciutadans.

Ara el que toca és tractar de treure'n, de la crisi, totes les lliçons possibles. En aquesta crisi s'ha equivocat gairebé tothom i cal mantenir

una actitud d'una certa humilitat. Ningú no pot donar massa lliçons. En canvi, treure'n lliçons, sí.

I una de les lliçons que hem de treure és que no hi ha mercat sense estat, és a dir, sense regles del joc i institucions que les facin complir.

Ha acabat el temps en què la consigna era aquella afirmació de Reagan dels anys vuitanta de que: "el govern és el problema". Però seria un greu error passar a l'altre extrem, a l'afirmació "el govern és l'única solució". Ni "el govern és el problema", ni "el govern és l'única solució"; sinó que no hi ha solució sense l'equilibri apropiat entre estat i mercat.

Ens podríem donar per satisfets si tots els propòsits d'esmena que ara s'estan formulant (i que sobretot es van formular en el pitjor moment de la crisi, quan el malalt estava amb una febrada important) es tradueixen en realitat i no succeeix que quan veiem que la cosa ja comença a rutllar ens n'oblidem.

Coincideixo plenament amb Martin Wolf, el prestigiós columnista del *Financial Times*, quan deia en un recent article (7 d'octubre) que "Aquest no és el moment de retornar al 'business as usual'. Hem sobreviscut a aquesta crisi. Però no podríem fer front a una altra, possiblement més gran i més perillosa que aquesta en uns pocs anys. Mostrem a la posteritat que som capaços d'aprendre de la història".

Perspectives econòmiques a Catalunya

Aquests pressupostos s'inscriuen en un context macroeconòmic de recessió, per tant, que en molt bona part condiona les previsions

bàsiques de les principals magnituds d'ingressos i de despeses, així com de les polítiques que cal posar en marxa.

Segons les nostres previsions, l'any 2009 el tancarem a Catalunya amb un creixement negatiu del PIB del 4,1%. Aquesta és la caiguda més gran que s'ha produït en moltes dècades, i una mica superior a la que en aquests moments es preveu per a l'economia espanyola. I per a l'any 2010 encara preveiem una disminució pel conjunt de l'any del 0,5%. Són, doncs, dos anys de recessió, després d'un llarg període expansiu de 14 anys, entre 1994 i 2007, amb una mitjana de creixement del 3,5%.

En tot cas, respecte a les previsions de la situació econòmica, voldria subratllar tres punts. El primer és que per a l'any que ve hi ha una coincidència generalitzada respecte al fet que en el conjunt de l'any hi haurà encara un creixement negatiu, tant a l'economia catalana com a l'economia espanyola.

El segon és que la recessió continuarà, com a mínim, fins al primer trimestre de l'any que ve; és a dir, aquest darrer trimestre i el primer del 2010 encara tindrem creixements negatius, i molt probablement també el segon trimestre. Si bé és innegable que ha passat el pitjor moment pel que fa al ritme de caiguda de l'activitat econòmica, que s'hauria de situar en el darrer trimestre de l'any 2008 i els dos primers d'aquest any 2009.

I el tercer punt és que tot apunta en el sentit que l'economia catalana pot anar millor i començar a sortir abans de la recessió que el conjunt de l'economia espanyola, per la seva major obertura i internacionalització i la seva major integració a l'economia europea, que, aquesta sí, ja està sortint de la recessió. Constatem que, probablement un cop més,

Catalunya haurà de fer de motor, de tractor, i haurà d'exercir el seu lideratge en el conjunt de l'economia espanyola.

La reducció del ritme d'activitat està tenint un impacte molt directe sobre els nivells d'atur. Crec que ningú no discutirà que aquest és, sens dubte, el primer problema social que tenim com a país i la prioritat de les prioritats a l'hora de determinar l'acció del Govern. Les darreres dades, corresponents a octubre de 2009, ens parlen d'una xifra d'atur registrat de 543.603 persones, amb un creixement del 43,8% en només un any, si bé és cert que la taxa de variació anual ha anat disminuint de manera continuada des del mes de març, en què va assolir un màxim del 70,9%.

Pel que fa a la taxa d'atur, el tercer trimestre de 2009 s'ha situat, d'acord amb l'enquesta de població activa, en el 16,0%. Encara dos punts per sota de la del conjunt d'Espanya. En tot cas, es tracta d'una xifra molt i molt elevada, molt superior, com tots vostès saben, a la de qualsevol altre país europeu de característiques similars a les nostres. Les perspectives per a l'any que ve situen la mitjana anual per sobre del 18%. I a Espanya, pot estar per sobre del 20%.

La rapidesa amb què s'ha destruït ocupació i la persistència d'aquest atur estructural en l'economia espanyola, són raons més que suficients per abordar el problema sense simplificacions, en tota la seva complexitat i en totes les seves facetes, incloent, per suposat, la problemàtica derivada del mercat de treball i les relacions laborals.

Només podrem fer front a aquest context de recessió si som conscients que l'economia espanyola, i en bona part la catalana, tenen els

problemes generals que han patit gairebé totes les economies i, a més, els seus problemes específics. Els generals són la recessió i els problemes del sistema financer. Els específics, un nivell d'atur molt més elevat que a qualsevol altre país, al qual ja m'he referit, el pes del sector immobiliari i el dèficit comercial amb l'exterior. I hem de ser conscients que aquests problemes els tenim nosaltres, no els altres. Si més no, no amb la gravetat que nosaltres els patim. I no podem esperar simplement que els altres els resolguin per nosaltres. Perquè, si ho féssim, els altres països estarien sortint de la crisi i nosaltres no.

És per això que l'única recepta raonable és ajustament i reformes. Ajustament per adaptar la nostra economia a la realitat. Per sort, ara no podem utilitzar el mètode tradicional, que era devaluar, perquè estem a la zona euro. La devaluació és un ajustament dràstic. És una manera inapel·lable de reconèixer que som més pobres respecte a les altres monedes, però és un remei d'emergència, i no el millor, si a la vegada no s'ataquen de veritat les causes de fons.

Ara, l'únic sistema que tenim per recuperar la competitivitat és millorant la productivitat i, al mateix temps, fent una contenció pactada de rendes entre els diferents sectors socials del país. Una contenció pactada de rendes que s'ha de fer sabent que els que més hi han de posar són aquells que més tenen. És l'única manera de fer l'ajustament sense que sigui traumàtic. Perquè l'ajustament es produirà en qualsevol cas. Com s'està produint ara per la via de la destrucció d'ocupació i d'activitat econòmica, que és la pitjor i la més injusta de totes.

Ajustament, doncs, i a la vegada reformes per millorar la competitivitat i la productivitat de la nostra economia. Algunes d'aquestes reformes

poden tenir un caràcter més o menys immediat, és a dir, poden tenir un impacte que es noti molt ràpidament sobre l'economia, com aquelles que afecten el mercat laboral, alguns aspectes de la fiscalitat, facilitar l'activitat empresarial, la flexibilització d'alguns mercats de serveis. D'altres, en canvi, requereixen un cert temps i el seu efecte es farà sentir més a mitjà termini, com aquelles que poden incidir més estructuralment sobre la productivitat i obliguen a actuar en l'educació, la innovació i la recerca, les universitats, les infraestructures, l'energia, la internacionalització de la nostra economia.

Catalunya s'hi juga molt en tot això. I hi té molt a dir. D'una banda, pel pes que té dins de l'economia espanyola i, de l'altra, perquè el que avui fa falta perquè Espanya pugui sortir de la crisi, en bona part, és allò que és més característic del model que ens és propi i que sempre hem defensat.

L'economia catalana té uns bons fonaments. De fet, mai hem pogut afrontar una crisi amb uns fonaments tan sòlids com els que tenim avui.

Un. Catalunya ha crescut molt al llarg dels darrers anys. El nostre PIB per càpita se situa 12 punts per sobre de la mitjana de la zona euro. Hem escurçat d'una manera extraordinària, i fins i tot hem invertit en algun cas, les distàncies amb aquelles regions europees amb les que fa 23 anys vam crear els 4 motors per Europa. Tenim, doncs, una posició des de la qual podem contemplar les coses amb una certa confortabilitat.

Dos. Catalunya és un país molt obert, molt internacionalitzat. El pes de les importacions i exportacions sobre el PIB s'apropa al 70%, 10 punts per sobre de la mitjana espanyola.

Tres. Catalunya té un model econòmic molt més fonamentat en una sòlida base industrial, productiva, i un gruix empresarial molt més potent, que és un actiu de primer ordre. El nostre model és més semblant al d'aquestes regions europees amb les quals competim: Llombardia, Baviera, Baden-Württemberg, Roine-Alps. En la nostra economia, l'ocupació del sector industrial representa prop del 22%, 4 punts més que la mitjana europea.

Quatre. En la nostra economia ja s'han anat produint des de fa molts anys canvis de fons de gran importància. Només cal que veiem el pes que tenen, per exemple, els sectors intensius en coneixement o en tecnologies avançades, dins de la creació d'empreses i dins de l'ocupació.

Cinc. A Catalunya hem assistit a una veritable eclosió en centres de recerca i d'innovació. És evident que en uns sectors més que en uns altres, perquè també en aquest camp l'especialització és un grau. De vegades ens ho han de dir des de fora per a que nosaltres ens ho creiem, però és així.

Però Catalunya no n'ha de tenir mai prou quant a ambició d'innovació, d'excel·lència, d'obertura. No ha de deixar mai de mirar a fora, sabent que està en una competició en la qual cal atreure i generar talents, que vol dir professors, científics, investigadors i estudiants.

I sis. Catalunya és un punt de referència en l'atracció de capital estranger. I molt especialment, evidentment, la ciutat de Barcelona.

Només cal que mirem les dades i la presència de multinacionals, moltes d'elles entre les més importants del món.

Dins d'aquestes bases, no podem deixar de referir-nos al sistema financer. Encara que aquesta crisi ha tingut característiques pròpies, és evident que Espanya no ha pogut quedar al marge de la crisi financera internacional. A Catalunya disposem d'institucions financeres sòlides, entre les quals les caixes juguen un paper determinant i central. Estem orgullosos del nostre model de caixes, que està basat en l'autonomia i en la independència de les entitats, i que ha estat posat com a exemple davant d'espectacles de politització poc edificants que s'han produït en altres llocs. Per això és fonamental preservar i enfortir les nostres institucions, duent a terme els processos de racionalització i reforçament que siguin convenients.

El Govern ha estat i estarà al seu lloc, que no és ni fer d'espectador passiu ni interferir en decisions que no li corresponen. Estar al seu lloc vol dir orientar, crear les condicions i conduir les coses per tal d'assolir els objectius desitjats. Sabent que els protagonistes del procés són les mateixes entitats. La història ens diu que, a Catalunya, cada vegada que en el passat hi ha hagut una crisi financera d'una certa gravetat hem perdut algun llençol, i de vegades, llençols importants. Això, aquesta vegada no passarà. En el futur, quan mirem enrere podrem dir que vam fer el que havíem de fer, tots plegats, i que Catalunya, aquest cop i a diferència d'altres vegades, no ha sortit afeblida d'aquest episodi, sinó amb institucions més sanejades i potents al servei de la nostra economia.

Tenim doncs uns bons fonaments. Això no significa, per descomptat, que no estem passant per moments difícils. Però podem tenir confiança en les bases de la nostra economia.

3. Principals magnituds pressupostàries

Factors determinants dels pressupostos 2010

Aquest és, doncs, el marc macroeconòmic en què s'inscriuen aquests pressupostos. Uns pressupostos que estan presidits per tres eixos fonamentals.

El primer eix és reforçar la cohesió social. En el context actual de crisi econòmica, més que mai les polítiques socials són la primera de les prioritats. Aquestes polítiques concentren un 54,7% dels pressupostos consolidats del conjunt del sector públic, 1,2 punts més que l'any anterior.

El segon eix és impulsar l'economia cap a la recuperació i la millora de la productivitat i la competitivitat. I això en un doble sentit. Primer, aquests són uns pressupostos contra-cíclics, és a dir, que volen ajudar al manteniment de l'activitat econòmica en un moment de recessió. I segon, aquests són uns pressupostos que posen un accent especial en aquelles polítiques i mesures que més poden contribuir a la transformació del nostre model de competitivitat.

I, finalment, el tercer eix és el manteniment del rigor i l'austeritat en les finances públiques. La forta davallada dels ingressos comporta una major apel·lació a l'endeutament, però també

exigeix una acció decidida de contenció de la despesa a tot arreu on sigui possible. Com ja vaig dir l'any passat, el pressupost és exigent en estalviar on s'ha d'estalviar i en contenir despeses on s'han de contenir. Perquè ara, més que mai, cal ser eficients en la gestió de la despesa pública.

Un cop anunciats aquests tres eixos inspiradors del pressupost, sobre els que tornaré més endavant, haig de referir-me als seus condicionants financers i a les principals magnituds que s'hi contenen.

Des del punt de vista financer, aquests pressupostos vénen marcats per tres factors condicionants.

En primer lloc, per una caiguda sense precedents dels ingressos tributaris, que es preveu que disminueixin en 4.139 M€, és a dir, un 24,4%. Aquest fort descens reflecteix la intensitat de la crisi i afecta tant els tributs cedits com la participació en els tributs de l'Estat. A la caiguda dels ingressos per tributs cedits se li afegeix també una davallada, i encara més intensa, dels tributs estatals en què participa la Generalitat.

En segon lloc, l'increment de recursos proporcionats pel nou sistema de finançament. Els pressupostos del 2010 són els primers que s'elaboren en el marc del nou model de finançament acordat el passat mes de juliol. Gràcies al nou model, l'any 2010 disposarem de €2.613M més dels que tindríem si no hi hagués hagut aquest acord, fet que permet atenuar la caiguda d'ingressos a la que abans m'he referit. Això permetrà que el pressupost per al 2010, com he dit abans, sigui un pressupost de gran

contenció però no de dràstica retallada, com hauria hagut de ser altrament.

El nou model ha suposat un canvi tendencial, de fons, estructural. Que, entre altres coses, comportarà un desplaçament a l'alça del recursos de què disposa la hisenda de la Generalitat, que assolirà la xifra de 3.687 milions addicionals en el quart any; un salt que representa aproximadament un 18% d'increment. Però està clar, hauria de ser innecessari advertir-ho, que no s'ha de confondre canvi estructural amb situació cíclica. I també és evident que els cicles econòmics continuen existint i, en aquests moments, la nostra economia està en recessió. I avui tots els països del món, fins i tot els estats, *länder* i províncies més ben finançats, es troben en una situació de dèficit, fruit de la recessió.

El tercer factor determinant d'aquests pressupostos des del punt de vista financer és, per suposat, el recurs al dèficit públic, que assoleix el 3,25% del PIB. La nostra estimació situa l'import del dèficit en €6.369,5M, superior als €4.600M amb què preveiem liquidar aquest any 2009 i als €5.200M de l'any 2008, però per suposat no en el triple que alguns han dit.

Podem assumir aquest dèficit? És clar que podem. En primer lloc, perquè en temps de recessió cal un pressupost contra-cíclic, expansiu, perquè d'aquesta manera contribuïm a la recuperació. I del que no hi ha dubte és que avui la primera prioritat és la recuperació econòmica i que la millor manera de combatre el dèficit és créixer. I, en segon lloc, perquè les nostres són unes finances sòlides, solvents, fonamentades en un país pròsper, que en garanteix la base fiscal. I perquè la millora del finançament ens dóna un horitzó d'estabilitat que garanteix sense cap

mena de dubte que estem i estarem en condicions d'atendre l'endeutament que es deriva d'aquest dèficit.

Aquests són els tres factors que condicionen financerament el pressupost i els que finalment determinen el sostre de despesa. Aquest sostre es mantindrà pràcticament estabilitzat respecte a les previsions de liquidació del 2009, gràcies a que la millora del finançament i l'increment del dèficit permetran compensar la caiguda de la recaptació.

Ara voldria exposar amb més detall les seves principals magnituds, les del pressupost, tant pel que fa als ingressos com a les despeses.

Principals magnituds i descripció

Els pressupostos del conjunt del sector públic de la Generalitat per al 2010 inclouen un total de 224 entitats –inclosa la pròpia Generalitat- i sumen un import total consolidat de 39.699 M€, el que representa un creixement del 7,3% respecte al 2009.

Ara bé, aquesta xifra és enganyosa, i cal assenyalar que l'augment en termes homogenis resulta molt diferent. Si descomptem d'aquesta xifra l'amortització del deute, que incideix simultàniament en l'estat d'ingressos i de despeses i el calendari de la qual, el de l'amortització, té un component fortament aleatori, i el cost de l'endeutament, que s'ha d'atendre d'acord amb els tipus contractats i segons les condicions vigents en cada moment en els mercats; i d'altra banda corregim, com s'ha de fer, la comparació amb la previsió de despesa liquidada per a l'any 2009, la despesa total mostra una reducció del 0,4% respecte a d'aquest any. De manera que quan volguem dir quina és la previsió de

despesa per a l'any 2010, és 0,4% menys que la despesa liquidada per a l'any 2009. Aquesta és la comparació vàlida a efectes homogenis si el que desitgem és realment examinar la situació prevista per al 2010 en relació amb la de l'any 2009.

Pel que fa a l'àmbit institucional, el 2010 culmina el procés d'incorporació als pressupostos de la Generalitat de totes les institucions de la seva constel·lació d'entitats, en un exercici de transparència, de totes les entitats que integren el seu sector públic. El nombre d'entitats addicionals respecte de l'exercici anterior és de 34-38 altes i 4 baixes - fins arribar a 224 entitats-, de les quals totes són entitats ja preexistents, llevat de 5 que han estat creades en els darrers 12 mesos.

En termes bruts, el recurs a l'endeutament pel conjunt de l'Administració pública de la Generalitat de Catalunya, d'acord amb la normativa SEC, se situarà en 9.699 M€. Aquests estan originats per la necessitat de finançar el dèficit, però també, i de forma significativa, pel calendari d'amortització, que per a l'any 2010 suposarà unes despeses de 1.938 M€. Una vegada deduïdes aquestes despeses, l'endeutament net total ascendirà a 7.761 M€. De manera que el saldo viu de deute de la Generalitat equivaldrà a un 13,9% del PIB, davant del 10,2% previst per a l'any 2009.

Aquest creixement de l'endeutament resulta necessari, atesa la forta davallada dels ingressos i, d'altra banda, està en línia amb el de moltes altres administracions públiques que han d'afrontar una situació similar. En tot cas, el nivell assolit es manté dins del que exigeixen els criteris de prudència financera i sempre dins del marge de solvència precís. En conseqüència, el nostre deute seguirà essent apreciat pels mercats.

Anàlisi dels ingressos

Passant a descriure amb més detall alguns aspectes sobre els ingressos i les despeses, cal dir que els tributs cedits disminueixen un 17,9% degut, principalment, a la davallada de l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.

Malgrat que els darrers anys ja s'ha produït una forta davallada dels ingressos derivats d'aquest impost, que hauran caigut un 70% entre 2006 i 2009, la previsió per a l'any 2010 comporta encara una reducció molt forta, del 29,1%, sobre el pressupost inicial de 2009, previsió que és similar a les estimacions de liquidació efectiva que tenim per a l'exercici en curs.

Les previsions que figuren en els pressupostos pel que fa als tributs participats amb l'Estat (IRPF, IVA i impostos especials) estan formulades d'acord amb les dades proporcionades pel Ministeri d'Economia i Hisenda, i és d'acord amb aquestes previsions que l'any 2010 es liquidaran les bestretes corresponents, que s'hauran d'ajustar més endavant amb les liquidacions definitives. Aquests ingressos pateixen una evolució encara més dràstica: en conjunt, disminueixen un 26,7% i destaca la reducció del 17% de l'IRPF i del 34,2% de l'IVA.

La resta d'ingressos del model de finançament disminueixen, també, el 12,7%.

Si ens referim al conjunt del sector públic, la variació dels ingressos no financers, un cop s'hi afegeixen els ingressos finalistes i els ingressos

propis de la resta d'entitats que l'integren –incloses les de nova incorporació- resulta també negativa, si bé una mica inferior (amb una caiguda del 9,2%).

Anàlisi de les despeses

Les despeses totals del conjunt del sector públic ascendeixen també, com és obvi, a 39.699 M€, als quals m'hi he referit abans.

El 75,7% d'aquest import es destinarà a despeses corrents, el 12,9% a despeses de capital, el 4,4% a variació d'actius financers i el 7% restant a la variació de passius financers.

Despesa de personal. Pel que fa a la classificació de la despesa per capítols, el creixement de la despesa de personal del conjunt del sector públic és d'un 7,1%. Ara bé, aquesta xifra també podria resultar enganyosa i mereix una explicació. De fet, l'increment general de les retribucions és de tan sols el 0,3%, el mateix que preveuen els Pressupostos Generals de l'Estat, i per als alts càrrecs i personal directiu del 0%, congelació.

La resta de l'increment obeeix a diverses raons perfectament explicables. Les recurrències, és a dir, aquella despesa que deriva de les retribucions a empleats que en l'exercici anterior només van estar en nòmina durant uns quants mesos –per exemple, els mestres contractats el mes de setembre- i, en canvi, meritaren obligacions íntegres pel proper exercici, expliquen 2,7 punts de l'augment. Un 2,4% deriva de les despeses de personal de les entitats que s'incorporen per primera vegada als pressupostos –entitats ja existents però que ara per primera vegada

figuren en el que és l'àmbit de la consolidació pressupostària.–, entre les quals destaca la Fundació que gestiona l'Hospital de Sant Pau amb gairebé 2.800 llocs de treball que, òbviament, ja existien abans de la incorporació del seu pressupost als de la Generalitat.

La consolidació del 100% del sou dels funcionaris en les pagues extres, d'acord amb un compromís adquirit, explica un 0,3% de la variació. Els llicaments retributius (triennis i altres conceptes) representen quatre dècimes més i la resta d'entitats del sector públic un 0,3%. Finalment, l'increment del nombre de places només contribueix a l'augment de la despesa de personal amb un 0,7%.

Cal subratllar, ara ho veurem, que aquest reduït augment en les despeses de personal derivat de l'augment de plantilla, resulta possible gràcies a la reducció de més de 1.000 places de personal d'administració i serveis generals. L'augment total de les dotacions de personal és de 1.930 efectius. Ara bé, aquesta xifra correspon al saldo resultant entre dos comportaments completament contraposats. Per una banda, l'augment de 2.951 empleats públics destinats a la prestació directa de serveis bàsics: 1.666 personal docent no universitari, 408 mossos d'esquadra, 438 personal d'institucions penitenciàries i òrgans judicials, 203 personal del SOC i 236 personal de sanitat i serveis socials. I per una altra banda, la reducció de 1.021 efectius del personal destinat a administració i serveis generals.

I finalment, pel que fa al capítol 1, el pressupost preveu la congelació de les retribucions dels alts càrrecs de l'Administració de la Generalitat i el personal directiu assimilat d'entitats del seu sector públic, com ja va succeir l'any passat.

Despeses de béns corrents i serveis. El creixement d'aquestes despeses pel conjunt del sector públic és del 5,9%. Aquest creixement se centra sobretot en cinc polítiques: salut, protecció social i justícia -vinculades a la prestació de serveis- i també en les polítiques de transport i d'R+D+i. Cal assenyalar que una part de l'increment no respon a l'augment d'activitat, sinó als pagaments derivats de cànon i lloguers d'inversions que en els darrers anys s'han executat per mitjà de finançaments específics i una altra part -més de dos punts- a la incorporació d'entitats.

Transferències corrents. Les transferències corrents del conjunt del sector públic s'incrementen tan sols un 0,7%. Aquest reduït creixement es deu sobretot a la davallada de la participació dels ens locals en els tributs de l'Estat. Sense tenir en compte aquest concepte, les transferències corrents -destinades sobretot als ens locals i a famílies i altres institucions sense finalitat de lucre- augmenten el 8,8%.

Despeses de capital. Pel que fa a les despeses de capital, a les quals m'hi referiré amb detall més endavant, cal subratllar que la inversió prevista pel conjunt del sector públic (cap. 6 i 7), incloses les inversions que es financen amb mètodes específics, és de €6.178 M.

Quant a les despeses financeres, la variació d'actius financers s'incrementa un 37,2%, com a conseqüència de l'impuls donat a les diverses polítiques per facilitar l'accés al crèdit, tant l'adreçat als ens locals com al sector privat. Per la seva part, la variació de passius financers augmenta un 68,8%, com a conseqüència del calendari d'amortitzacions del deute, al qual m'hi he referit reiteradament.

Finalment, desitjaria fer un breu comentari en relació amb l'evolució de la despesa per departaments. Els departaments amb un creixement més significatiu respecte de l'any 2009 són els de Treball i d'Acció Social i Ciutadania, en consonància amb les prioritats assenyalades i el paper rellevant que els correspon en matèria de polítiques d'ocupació i de protecció social. Per contra, alguns departaments de caràcter més transversal i de suport al conjunt de l'activitat del Govern, com són els de Presidència, Vicepresidència i Economia i Finances, experimenten variacions negatives de la despesa no financera, dels capítols 1 a 7.

4. Línies bàsiques dels pressupostos 2010

Fins aquí, l'anàlisi de les principals magnituds dels estats d'ingressos i despeses. Ara voldria destacar les línies bàsiques en què aquests pressupostos es fonamenten, i a les quals ja m'he referit abans.

Cohesió social i estat del benestar

La primera de les prioritats d'aquest pressupost és mantenir i reforçar la cohesió social com a eix bàsic de l'acció de Govern. Si aquest ha estat sempre un objectiu bàsic del Govern, més ho ha de ser en temps de crisi, en què els riscos de desvertebració, fragmentació i precarietat social estan especialment presents.

El nostre país ha estat capaç d'integrar més d'un milió de persones procedents d'altres països en un temps excepcionalment curt, i de fer-ho en un clima de pau social i sense conflictes socials apreciables. Això ha estat possible, és evident, perquè hi havia ocupació. També per la

maduresa i la capacitat d'integració del nostre poble, que ha tingut un comportament exemplar. Però també, crec que cal subratllar-ho, perquè el Govern ha estat en condicions d'oferir les xarxes d'integració social necessàries, que són les polítiques bàsiques de l'Estat del benestar: l'educació, la salut i els serveis socials. El nostre sistema d'Estat del benestar ha estat posat a prova durant aquests anys, de vegades posant al límit les seves costures i, sense cofoismes de cap mena, cal dir-ho: el Govern ha estat a l'alçada.

I ara ens toca una segona prova, molt dura, que és la de fer front a aquesta situació en un marc de crisi i desocupació que colpeja molt especialment aquest col·lectiu d'immigrants, on l'atur dobla el de la resta de la població. De manera que, si hi ha algun moment en què no podem permetre que aquestes polítiques socials s'afebleixin, que es degradin, aquest moment és precisament ara.

Per això, els pressupostos de 2010 inclouen un augment de la despesa social d'1,2 punts, fins a representar el 54,7% del total. En conjunt, s'incrementa la seva dotació en 1.275 M€, xifra que representa un creixement molt significatiu, del 6,7% respecte al pressupost del 2009.

Més concretament, la despesa en salut augmenta en 506,8 milions d'euros, fins a un total de 9.883,1 milions, un increment que la reforça com la partida més important del pressupost, amb un pes del 26,8% de la despesa consolidada.

En l'àmbit educatiu, que és la segona partida amb més pes, l'esforç pressupostari també és especialment rellevant, amb un increment de la despesa de 281,8 milions d'euros.

Pel que fa als serveis socials, cal destacar que el Govern continuarà desplegant la Llei de la dependència, amb un importantíssim increment de recursos respecte del pressupost d'aquest any del 52,7% (que suposen 392,7 milions d'euros i signifiquen situar entorn dels €900M els recursos aportats per la Generalitat per aquesta matèria). Cal també destacar l'augment dels recursos destinats a la renda mínima d'inserció, 31 milions d'euros, que representen un increment del 45,2% respecte al 2009.

És evident que, en el context de crisi actual, esdevenen de vital importància totes les actuacions encaminades a lluitar contra l'atur. En aquest sentit, el pressupost de 2010 conté un increment de 15,8 milions d'euros dels recursos destinats a donar suport als autònoms i a la formació d'emprenedors; 81 milions d'euros més que el 2009 a plans d'ocupació local anticrisi, actuació de gran importància, que es gestionarà conjuntament amb els ajuntaments; 40 milions d'euros a formació complementària PRODI, per a les persones que es queden sense prestació d'atur i sol·liciten els 420 euros d'ajuda als que tenen dret; i 5,2 milions d'euros per dotar l'equip d'orientadors laborals.

En definitiva, aquests pressupostos donen màxima prioritat a totes les polítiques de reforç de la cohesió social, perquè així ho exigeix el context econòmic de recessió i perquè pensem que fer polítiques de cohesió social i garantir la igualtat d'oportunitats és, també, contribuir a la competitivitat de l'economia.

Productivitat i canvi de model de competitivitat

Precisament, la segona gran prioritats d'aquest pressupost és impulsar l'economia cap a la recuperació i fer possible la millora de la productivitat i de la competitivitat.

Els pressupostos signifiquen un notable reforç de les polítiques de foment de l'ocupació, amb una dotació addicional de 121 M€ i un creixement del 23,7% de les polítiques actives d'ocupació.

Cal subratllar els 407 M€ destinats a potenciar els instruments crediticis al servei del finançament de l'economia. D'aquests recursos, €260M van destinats a reforçar el capital de l'ICF, que se situarà d'aquesta manera en €681M, i podrà gaudir de ratis de capital i solvència molt satisfactoris.

La crisi requereix aprofundir en els esforços per impulsar la transformació del nostre model de competitivitat. Com ja hem assenyalat en altres ocasions, la crisi ens obliga a actuar en una doble direcció. Per una banda, és absolutament imprescindible afrontar les prioritats a curt termini derivades de l'atur i la precarietat social; de la reactivació de l'economia; i de les dificultats de finançament i liquiditat.

Però, per una altra banda, cal actuar també amb mesures a mitjà i a llarg termini que contribueixin a la imprescindible transformació del nostre model de competitivitat, sense la qual no estarem realment en condicions de sortir de la crisi.

És precisament per continuar avançant en aquest procés que disposem d'un marc de concertació privilegiat com és l'*Acord estratègic*. Ho vull subratllar, perquè en un context en què tan sovint es revela tan difícil

arribar a acords entre empresaris i treballadors, a Catalunya disposem de l'*Acord estratègic*, que és un exercici de concertació social enormement important. Es tracta d'un compromís de responsabilitat compartida entre empresaris, sindicats i govern, per tal de formular les polítiques que necessita la nostra economia per assolir una competitivitat real.

Les mesures previstes a l'*Acord estratègic* compten amb un pressupost per a l'any 2010 de 6.722,1 M€, amb actuacions en àmbits tan significatius com la innovació, la qualificació de les persones, les infraestructures, el medi ambient i la cohesió social.

En aquest context, voldria destacar també els incentius fiscals destinats a afavorir l'emprenedoria que introdueix la Llei de mesures fiscals i financeres, consistents en una deducció del 20% a l'IRPF per als ciutadans que inverteixin en empreses catalanes que surtin a cotitzar al Mercat Alternatiu Borsari o que subscriuguin participacions en la constitució de companyies catalanes o en les operacions d'ampliació de capital dins els tres primers anys de vida de l'empresa.

L'aposta decidida per seguir aprofundint en el canvi de model de competitivitat, es manifesta també en un esforç molt important en el camp de l'R+D+I i les polítiques per incrementar la productivitat.

El pressupost d'aquest any preveu una despesa de 608,3 M€ per a R+D+i, que suposa un augment de 108,4 M€ (un 21,7%) respecte a la xifra de l'any 2009. En aquest aspecte destaca la partida de 172,7 M€ destinada a la innovació de l'empresa catalana.

Vull destacar també altres iniciatives, com la posada en funcionament del Sincrotró Alba, que aquest any implica una inversió de 7,8 M€ i que és la culminació d'una inversió de més de 200 M€, aproximadament la meitat dels quals ha estat finançada per la Generalitat i l'altra meitat per l'Estat. O també el programa d'R+D+I biomèdic en ciències de la salut, per import de 189,7 M€.

En l'àmbit de l'agricultura, s'actuarà de forma decidida per impulsar la innovació i la modernització, amb 262,1M€ destinats a infraestructures agràries i rurals i actuacions de modernització de cooperatives i de suport a l'agroindústria catalana i a la qualitat alimentària (63,8M€), entre d'altres mesures.

Activitat inversora

Quan parlem del paper que li correspon al pressupost de la Generalitat per fer front a la crisi econòmica i contribuir al sosteniment de l'activitat i a la recuperació, cal que ens referim, amb un capítol especial, a l'esforç inversor. En un context de crisi, aquest esforç inversor no només contribueix a sostenir l'economia, sinó que esdevé un factor clau per establir les bases de la competitivitat futura.

La inversió total, incloent els finançaments específics, assoleix la xifra de 6.177,1 M€, la segona més alta de la història pressupostària de la Generalitat, i suposa mantenir un gran esforç inversor, per sobre de la cota dels €6.000M. Mantenim, doncs, aquest esforç malgrat les dificultats pressupostàries, precisament perquè és necessari per a la recuperació de l'economia

La inversió estrictament finançada amb càrrec al pressupost, a part dels finançaments específics, se situa en 5.128,8 M€, el que suposa un 2,46% del PIB i 682€ per habitant, xifra que consolida els forts augments dels darrers anys i que contrasta amb els 365€ per habitant del 2003.

Voldria afegir dos punts addicionals que, tot i que no fan referència estrictament al pressupost de l'any 2010, són demostratius, també, de l'esforç inversor que estem realitzant.

El primer és la inversió executada, que l'any 2008, últim del qual disposem, lògicament, de dades definitives, se situa en el 114,3%. En contra del que de vegades s'afirma, la taxa d'execució de les inversions de la Generalitat és molt i molt elevada. Només cal examinar les dades: 114,3% l'any 2008; i 89,9% el període 2004-2008, deu punts per sobre que en el període 1998-2003, en què es va situar en 79,1%.

El segon punt es refereix a la inversió pressupostada per l'Estat en compliment de la Disposició Addicional Tercera de l'Estatut.

Cal subratllar que la DA 3a de l'EAC s'està complint escrupolosament. Per a l'any 2010 està prevista una inversió total de €4.447M, que es distribuirà, a l'espera de l'aprovació definitiva del pressupost (que encara està en tràmit a les Corts Generals), en €3.460M en projectes ja determinats, €325M en transferències de capital, €81M en compensacions de peatges i €581M a determinar via conveni. Malgrat la crisi, doncs, cal consignar que l'Estat manté un nivell molt elevat d'inversió a Catalunya.

Tot això significa que, comptant l'esforç inversor de les administracions central, autonòmica i local, la inversió total estimada de totes les administracions públiques a Catalunya pot arribar el 2010 a una xifra per sobre dels 14.000 M€. Aquest import suposa un 7,2% del PIB de Catalunya, un percentatge molt i molt elevat, que difícilment podria trobar comparació en qualsevol altre país o territori de l'OCDE.

Austeritat, rigor i exemplaritat

Senyores i senyors diputats, com abans he volgut destacar, la tercera línia bàsica que ha marcat l'elaboració d'aquests pressupostos és la voluntat del Govern de mantenir el rigor en la gestió de les finances públiques i l'austeritat en la despesa. I no només per les restriccions financeres fruit de la dràstica caiguda dels ingressos tributaris, sinó també per la necessitat de donar exemple. Perquè és ara, en moments de dificultats econòmiques, quan les administracions públiques tenen precisament un plus de responsabilitat.

Les crisis converteixen en inajornable allò que en altres circumstàncies és només convenient. És per això que a l'hora d'elaborar els comptes per al 2010 el Govern ha estat més exigent que mai per estalviar on cal estalviar. És per això que els comptes per al 2010 apliquen un ajust molt sever en moltes partides, per tal de poder concentrar la despesa en aquelles polítiques necessàries per estimular l'economia i preservar la cohesió social.

Aquesta política d'austeritat i contenció de la despesa es tradueix en tres línies d'actuació essencials. En primer lloc, en la contenció de la despesa global, que, de fet, com he assenyalat, es redueix en un 0,4% si

la comparem en termes homogenis amb la previsió de despesa liquidada de l'exercici 2009. De fet, sense les mesures de contenció de la despesa que s'han adoptat, el dèficit tendencial per al proper exercici resultaria un 15% superior al que preveiem, definint com a dèficit tendencial el que resultaria de sumar al previst per a l'exercici en curs el que es derivaria de la caiguda d'ingressos prevista per a l'any que ve.

En segon lloc, en la congelació del sou, per segon any consecutiu, dels alts càrrecs i del personal directiu de les empreses públiques. Mesura a la qual caldria afegir que l'augment de les retribucions per al conjunt de personal de l'administració serà d'un 0,3%, exactament el mateix percentatge que el previst en els Pressupostos Generals de l'Estat.

La tercera línia d'actuació es manifesta en la contenció de plantilles, que es tradueix en una disminució de 1.021 llocs de treball de les plantilles d'administració i serveis generals.

Aquestes mesures es tradueixen en una reducció de 46,5 milions d'euros en la despesa d'administració i serveis generals, a la qual cal afegir el manteniment de la retallada de diverses partides no prioritàries com les d'estudis i dictàmens o protocol, ja acordada i iniciada l'any 2008.

5. Nou model de finançament i reforma de l'impost sobre successions i donacions

No voldria concloure la meua intervenció sense fer referència a dues qüestions cabdals que estan íntimament lligades al pressupost: la reforma de l'impost sobre successions i el nou model de finançament de la Generalitat.

Reforma de l'impost sobre successions i donacions

El govern s'ha compromès a una reforma, i a fons, de l'impost sobre successions i donacions. I així es farà. Serà una reforma que tindrà entrada en el Parlament coincidint amb el tràmit del pressupost i que haurà d'entrar en vigor de manera immediata.

La reforma pot realitzar-se per dues vies: a través de les esmenes apropiades a la Llei de mesures i/o per la via d'un projecte de llei específic de reforma d'aquest impost. He utilitzat l'expressió i/o no de forma involuntària, perquè aquestes dues vies no necessàriament són excloents, sinó que poden ser perfectament complementàries. El que cal fer és valorar detingudament pros i contres de les dues alternatives i adoptar de manera pragmàtica la que sigui més indicada. En la decisió sobre aquesta qüestió el pragmatisme ha de prevaldre sobre el dogmatisme. Espero que tothom ho vegi així i actuï en conseqüència. Sabent, en tot cas, que això no haurà d'afectar ni els ritmes de la reforma i de la seva entrada en vigor, ni per suposat els seus continguts.

Perquè el que realment és important són els continguts. I sobre aquests hi ha una àmplia coincidència entre els membres del Govern i dels partits que li donen suport, i a mi m'agradaria que aquesta coincidència es pogués estendre als altres grups de la Cambra. Es tracta de fer una reforma de fons, molt potent, d'aquest impost, que deixi fora de la tributació una part molt important dels contribuents actuals. I especialment que signifiqui la pràctica desaparició de la càrrega fiscal per a les herències de pares a fills i entre cònjuges, llevat d'aquells casos en els que el patrimoni heretat sigui realment molt elevat. També es tracta

d'evitar la tributació del patrimoni familiar realment afectat a l'activitat productiva, en aquells casos en què, malgrat la bonificació genèrica del 95%, es manté la tributació en determinats supòsits.

En definitiva, es tracta de fer una reforma que eviti totes aquelles situacions injustes que es deriven de l'actual configuració de l'impost i que han generat un evident clima de greuge i de preocupació en amplis sectors de la nostra societat.

Però es tracta de reformar l'impost, no d'eliminar-lo. És a dir, d'anar en la línia en què van la gran majoria, per no dir tots, els països del món. Abans he dit que ens agradaria que la coincidència i el consens poguessin estendre's al conjunt de la Cambra. I que, amb això, tots plegats poguéssim donar a la societat catalana un missatge compartit en relació a la fiscalitat. Perquè els impostos són necessaris. Sense impostos no hi ha Estat del benestar, ni serveis públics, ni cohesió social, ni pau social. Sense impostos no hi ha civilització, podria dir citant el clàssic.

I és així. I per això tots plegats hem d'evitar, quan debatem sobre els impostos, creuar la línia invisible, però tangible, que separa el debat seriós, rigorós, fonamentat en arguments, de la demagògia. Perquè aquesta és una qüestió en la que és molt fàcil encendre els ànims i aixecar les emocions. En definitiva, a qui li agrada pagar impostos? Però per aquesta via, avui eliminaríem l'impost sobre successions, molt bé. I demà, per què no un altre? Pensin vostès i veuran fins a quin punt molts dels arguments que ara s'han fet servir, alguns tan a la lleugera, no podrien aplicar-se, i encara amb més raó, a alguns dels impostos més emblemàtics i essencials del nostre sistema fiscal.

Però suposo que tots estarem d'acord, tots, que aquest camí no convé, no és bo i ningú no el vol. És per això que a l'hora de convidar-los a participar en un ampli consens sobre aquesta reforma, m'agradaria que aquest consens poguéssim estendre'l una mica més enllà. I que amb els ritmes i els temps apropiats, que no són els d'aquesta reforma, fos possible arribar a un ampli pacte de país sobre l'Estat del benestar i la fiscalitat. Perquè seria la manera de recordar fins a quin punt una cosa no és possible sense l'altra.

Nou model de finançament

Senyores i senyors diputats, em permetran ara, i abans de concloure la meva intervenció, que dediqui uns comentaris al nou model de finançament de la Generalitat. Cada any, en ocasions com la que avui ens convoca, ens hem hagut de referir a aquesta qüestió. Per recordar la seva importància i la seva incidència financera; per deixar clara quina era la posició del Govern; i l'any darrer per denunciar l'incompliment que s'estava produint dels terminis previstos a l'Estatut. Cada any, doncs, hem hagut d'acabar el debat de pressupostos dient: aquest és un tema pendent.

Avui, en canvi, podem dir: tenim nou model de finançament i és un molt bon model de finançament. Ha costat molt, hem hagut de treballar i de negociar a fons, però ens n'hem sortit.

Crec que ningú no pot discutir la fermesa del Govern en aquesta negociació. Negociació, sí, i per tant actitud dialogant i disposició al pacte. Perquè no hi ha negociació si no s'està disposat al pacte i a l'acord. Però també fermesa per defensar el que és just, el que ens

pertoca i el que es desprèn de l'Estatut. Per saber sempre per sota de quin llistó l'acord no podia resultar possible. I per tenir sempre present que en aquesta negociació nosaltres estàvem a un costat de la taula i el govern de l'Estat a l'altre, i que a nosaltres ens pertocava estar a l'alçada dels interessos que representàvem, que són els dels ciutadans de Catalunya.

Al llarg d'aquesta negociació, que ha estat dura, difícil, complexa, el Govern ha dit repetidament, en aquesta mateixa Cambra d'una manera molt especial, que no acceptaria un mal acord. El Govern ho va manifestar reiteradament: no acceptarem un mal acord; defensarem un bon acord.

Ara podem dir alt i clar: aquesta vegada hem aconseguit l'objectiu que ens havíem fixat. Ha valgut la pena. Quan mirem endarrera podrem dir, i aquesta finalment és en política i a la vida l'única cosa que compta: vam fer el que havíem de fer.

L'acord de finançament assolit el mes de juliol és plenament satisfactori. Perquè permet desenvolupar l'Estatut en la seva potencialitat; perquè significa un autèntic canvi de model, no un mer retoc del que hi havia fins ara; i perquè suposa un increment de recursos a l'alçada de les nostres aspiracions.

En primer lloc, permet desenvolupar l'Estatut en la seva potencialitat. No és només que sigui respectuós amb l'EAC, és que l'acord i el canvi de model només han estat possibles perquè hi havia l'Estatut. Només per destacar-ne els aspectes essencials: primer, la cistella d'impostos i la capacitat normativa en matèria tributària; segon, el mecanisme

d'anivellament parcial, establert d'acord amb el percentatge que representen els serveis bàsics de l'Estat del benestar, que determina, aquest mecanisme, la contribució de Catalunya a la solidaritat, i que garanteix que després d'efectuar aquesta contribució Catalunya quedarà en la posició relativa que li pertoca; tercer, en la selecció dels indicadors utilitzats per la determinació de les necessitats de despesa; quart, en els criteris d'actualització anuals en uns casos (població i capacitat fiscal) i quinquennals en altres; cinquè, en els ritmes d'aplicació temporal fins arribar al seu ple desenvolupament; i sisè, en els elements de bilateralitat.

Mai com en aquesta negociació havia estat tan evident el pes específic de Catalunya. Mai havia estat tan clar que qui negociaven eren Catalunya i l'Estat i que va ser un cop assolit l'acord amb Catalunya, que aquest es va portar al CPFF i va ser adoptat amb caràcter general.

En segon lloc, he dit, es tracta d'un veritable canvi de model. Ara disposem d'un model homologable, similar al que tenen països amb estructures polítiques similars a la nostra. Un model configurat per tres grans components.

Primer, un bloc format pels recursos anivellats, que està integrat pel 75% dels tributs (calculats, evidentment amb criteris normatius, és a dir, tenint en compte la capacitat fiscal, no la recaptació real, per preservar precisament el major esforç fiscal que pugui realitzar la comunitat autònoma) més l'aportació addicional de l'Estat i que es distribueix segons l'indicador de necessitats, és a dir, la població ajustada.

Segon, el 25% dels tributs que s'atribueixen directament a cada comunitat autònoma d'acord amb la contribució fiscal dels seus ciutadans.

I tercer, dos fons complementaris, el Fons de Suficiència i el Fons de Competitivitat, que tenen una funció d'ajustament.

El resultat final d'aquest model condueix a un model típic d'anivellament parcial, el que volia l'Estatut. La nostra hisenda es compon d'un gran pilar tributari; i després existeix un mecanisme d'anivellament. Molt potent, anivella un 75%, però no fins al punt, com succeïa fins ara, que després de contribuir a l'anivellament quedem per sota de la mitjana. Ara, després d'anivellar ens situarem en una posició relativa de 105,6, és a dir, el 5,6% per sobre de la mitjana.

Aquesta és la contribució a la solidaritat que es desprèn de l'Estatut, com a resultat de l'aplicació conjunta dels articles 206.1 i 206.3, que són aquells que ens donaven una força especial a l'hora de negociar; per entendre'ns els que situaven la negociació en el terreny més favorable als nostres interessos. I és aquesta posició relativa el que realment resulta vital per a nosaltres. I això ha estat possible gràcies a aquest acord, de naturalesa bilateral, per determinar la contribució de Catalunya a la solidaritat amb les altres comunitats autònomes, amb independència de quina pugui ser la posició relativa de les altres comunitats autònomes entre elles.

S'equivoquen, en conseqüència, tant aquells que sostenen, en un extrem, que amb el nou model Catalunya deixa de contribuir a la solidaritat, cosa que alguns diuen, com aquells altres que, en l'altre extrem, pretenen

que no ha canviat res i que l'acord és poc més que un simple retoc del model anterior.

Ni una cosa ni l'altra. Catalunya continuarà contribuint, i molt, a la solidaritat. Amb un grau d'anivellament del 75%. És a dir, un 75% dels impostos que paguem per sobre de la mitjana aniran destinats a la solidaritat. Però hi ha un canvi, i transcendent, del model. A partir d'ara, després de contribuir a la solidaritat, en la proporció que vol l'Estatut, no passarem a estar per sota de la mitjana, sinó que estarem cinc punts per sobre. I si millora la nostra capacitat fiscal, el nostre PIB, més de cinc punts per sobre.

I en tercer lloc, l'acord representa un increment molt i molt important de la quantia de recursos, a l'alçada de les aspiracions que ens havíem marcat. El nou model aportarà €3.687M addicionals quan estigui en plena aplicació. Significa, des d'aquest punt de vista, un canvi qualitatiu, un canvi de nivell, que situarà els nostres recursos, un cop plenament consolidat, gairebé un 20% per sobre del nivell actual.

Crec, doncs, que podem dir amb ple convenciment, que aquesta vegada hem aconseguit els objectius. Hem de dir-ho sense cofoismes de cap mena, perquè simplement ens hem limitat a complir amb la nostra obligació. Traient totes les lliçons d'una experiència que ens hauria de dir molt sobre com hem d'enfocar les relacions entre Catalunya i Espanya. I de com hem d'enfocar unes negociacions que han de ser realment de govern a govern. Aquesta experiència ens hauria de fer créixer a tots plegats. Aprenent d'allò que hem fet bé, i també d'allò que ha posat de relleu les nostres febleses i limitacions. Perquè quan es donin

circumstàncies similars puguem repetir allò que ha funcionat i puguem evitar, uns i altres, allò que hauríem de fer d'una altra manera.

6. Paraules finals

Senyores i senyors diputats, aquestes són les línies bàsiques dels pressupostos de la Generalitat que avui presento davant d'aquesta Cambra en nom del Govern i les principals qüestions, com aquestes dues a les que m'acabo de referir, que hi estan relacionades.

Sens dubte, aquests són uns pressupostos de temps de crisi. I és aquesta crisi la que n'ha de determinar les seves prioritats. Avui la primera de les prioritats és atendre les situacions de més dificultat que provoca la recessió i contribuir a la recuperació econòmica. Tornar a créixer com més aviat millor i de la forma més sòlida i sostenible possible. Aquesta és la millor contribució que podem fer al nostre país.

Tenim les bases per fer-ho. Mai el nostre país, mai Catalunya, havia hagut de fer front a una crisi amb uns fonaments tan sòlids. Hem de saber aprofitar-los. Podem afrontar el futur amb confiança en nosaltres mateixos i en les nostres possibilitats. Ara no és temps de fatalismes, ni de resignació. És temps d'ambició de país. De donar el millor de nosaltres. És ara, en moments de dificultats, que cal fer-ho.

És ara el moment d'estar a l'alçada del que els ciutadans tenen dret a exigir-nos. Aquests són uns pressupostos al servei d'aquests ciutadans. Als que ens devem i als que representem. Són uns pressupostos al servei dels ciutadans de Catalunya, del seu progrés, del seu benestar i de la seva llibertat. Moltes gràcies, Sr. President, senyores i senyors diputats.